

Inițierea în cercetare **Olimpiada proiectelor**

Olimpiada e doar termenul de comparație, în sensul de competiție a inteligențelor. Mai departe este cu totul altceva. Drumul drept, în adâncul unei singure discipline, se ramifică, se leagă de alte domenii ale cunoașterii, din știință în general, din economie, cultură, filozofie și enumerarea poate continua. Competiția se poartă între proiecte de cercetare științifică ale unor tineri aflați abia la stadiu inițierii: elevi – după nivelul integrator, inevitabil convențional de încadrare pe scara ciclurilor de formare, creatori – după structura personală vizionară, orientată multidisciplinar. Pe plan mondial, s-a creat un adevărat sistem al competițiilor internaționale de acest fel, de referință fiind Intel International Science and Engineering Fair (Intel ISEF) – cea mai mare competiție de știință și inginerie din lume dedicată liceenilor și desfășurată anual în SUA, The International Environment and Sustainability Olympiad (INESPO) – Olimpiada Internațională a Proiectelor de Mediu și Sustenabilitate cu fieful în Olanda, Infomatrix – concurs la nivel european.

La noi, un nucleu situat la granița dintre nivelul high school și investigarea lumii prin știință s-a format la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Inginerie-Electrică ICPE-CA: Centrul de Excelență pentru Inițierea în Cercetarea Științifică. Animator

este dr. ing. Mircea Ignat, care colaborează cu cercetători din Institut (directorul general, prof. dr. fiz. Wilhelm Kappel, este susținător fervent), cu profesori din mediul universitar și liceal (Colegiul Național de Informatică Tudor Vianu, Liceul Internațional de Informatică). Recent, Grupul pentru Dialog Social a oferit cadrul unei provocări deschise spre cercetare și economie, cu ecou dorit și spre autorități. Contextul larg, schițat de dr. Vlad Alexandrescu (GDS), al unei astfel de abordări a științei îl formează scăderea interesului (nu doar la noi) pentru disciplinele fundamentale și orientarea preponderent spre științe aplicate și servicii. Ca o contrapondere, se ridică inventatorii (deocamdată, în formare) atrași de cercetarea interdisciplinară, pe proiecte. „Dacă România ar folosi 15% din competitivitatea acestor tineri, ar fi departe”, apreciază dr. ing. Mircea Ignat, adăugând că olandezii cresc cercetători juniori pe lângă mari institute, leit academiei de fotbal de la Ajax: „Regimul competițional este necesar în mod obligatoriu; ca și studiul – meseria nu se fură, se învață temeinic!”.

Câteva realizări ale tinerilor cercetători de la noi sunt o mânășă „inteligentă” care verifică dacă procedurile

de kinetoterapie au fost bine aplicate pacientului, un motor de căutare și design utilizabil în scenografie, „bacteriile magnetice”, adezivul „fabricat” de păianjeni. Toate se fac prin voluntariat, cu bună-credință și cu bani dați de părinți. Prototipurile, participarea la concursuri, drumurile până acolo costă mult. Au mai finanțat câte un consiliu local, un primar, un partid. Un sistem reglementat de susținere, de recunoaștere nu există. „E nevoie de o strategie pe termen mediu, pe termen lung. Or, noi ne oprim la termenul scurt”, spune prof. univ. dr. Adriana Nica (Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București). „Ar trebui să existe forme clare de stimulare a elitelor de către stat”, consideră dr. Ștefan Setlacec (Asociația Ad Astra). În aceeași ordine de idei, apreciază dr. Mihaela Garabet (profesoară de fizică și mentor al unor foarte tineri cercetători la Colegiul Național Grigore Moisil din București), „e o prăpastie imensă între ce se dă și ce se cere în legătură cu performanța științifică”. La rândul său implicat activ în valorizarea creativității tinerilor, conf. univ. dr. Dan Milici (prodecan al Facultății de Inginerie Electrică și Știința Calculatoarelor a Universității Ștefan cel Mare din Suceava) se exprimă fără ezitare: „Țările cu industrie dezvoltată, cu economie puternică au cercetare de nivel înalt. Ca să existe și la noi așa ceva, este nevoie de o educație pentru știință”. ■ (F.A.)